

ANDREJ ŽEROVNIK,
IZ VAŠ PRI MEDVODAH

RAD BI IMEL ŠE ENKRAT 50 LET

»HEJ FANTEK, veš morda, kje je številka 18?« sem povprašal pobiča, ki je ob cesti skozi Vaše natepaval kruh z marmelado.

»Plosim?«

»No, poznaš morda Žerovnikove?«

»Ja.«

»Kako se pa pride do njih?« sem le poskušal priti do prave informacije.

»Najplej pejte po cesti na desno, plva je hiša iz idečih ceglav, pol je še ena, pol je pa Zelovnikova.«

No, pa niti ne bi potreboval takšne podrobnosti razlage, saj sem že od daleč zagledal mogočno gospodarsko poslopje, ki se ga z desne strani drži obnovljena stanovanjska hiša.

»Dober dan, saj tu stanuje Andrej Žerovnik?« sem se sklonil skozi majhna vrata v hlev, kjer sem zagledal starega možaka.

»Ja, samo sedaj ga ni doma,« se je nasmehnil in se naslonil na vilo. »Saj iščete mojega sina, ne?«

Kar razveselil se je, ko sem mu povedal, da bi se rad pogovoril z njim, nekdanjim gospodarjem Žerovnikove kmetije, ki še danes velja za največjo toč okoli.

»Koliko ste pa stari?« sem ga vprašal in pri tem skušal sam uganiti, koliko križev že nosi. No ja, kakšnih 65 bi mu že prisodil...

»84 bom kmalu izpolnil,« je kar malo ponosno odrezal. »Moja mati je 86 let dočakala, stari oče pa kar 95...«

Najprej se mi je zdelo, da sem preveč tiho vprašal, saj imajo stari ljudje navadno težave s sluhom. Pa ni bilo treba, možaku sluh še kar dobro služi in tudi sicer nima nobenih težav z zdravjem. Samo oči pravi da ga včasih bolijo in pa zebe ga rado...

»Takrat v Rusiji je bilo pa ravno narobe. Vsi so se tresli od mraza, samo jaz ne,« se je zasmejal stari Žerovnik. Očitno je zašel na svojo priljubljeno temo pa sem ga še malo vzbudil: »A v Rusiji ste bili, kako pa je bilo tam?«

»Tri leta sem bil. Ujeli so me, potem sem pa pri kmetih delal. Ležal smo tako v neki

jami, ko nenadoma zagledam Rusa in namerim puško vanj. Gledala sva se tako nekaj časa, potem me je pa ta začel nagovarjati, naj spustim puško, da mi v Rusiji ne bo slabo... Pogledal sem naše oficirje — vsi so že metali orožje na kup. No, sem ga pa še jaz. Ko so nas odpeljali, so začeli naši od nekega streljati po nas. Mene je krogla samo oplazila, kot bi me pičil brencelj. Kaplar pa je kar pošteno zacvilil, ko ga je podrgnilo. Pa sem mu kar privoščil, saj se mi je zameril takrat, ko me je s palico...«

»Kako ste se znašli potem, pri kmetih?«

»Veste, da mi ni bilo hudega. Izdajal sem se za Poljaka in kar dobro delo so mi dajali. Zamenjal sem nekaj srebrnikov po 5 kron, ki mi jih je dala mati s seboj. Sam sem ji naročil naj mi da samo srebrne denarje, da bom lažje menjal, če bom ujet,« se je zvito zahajljal Žerovnik. »Še domov sem prinesel nekaj rubljev...«

Sedla sva na vreče umetnega gnojila, ki jih je mladi gospodar zložil v kotu shrambe za stroje.

»Tu je bila včasih moja kamra, sedaj so me pa gor preselili. Mašine bo imel tu notri,« je Žerovnik pokazal na sledove beleža v enem delu shrambe.

»Kdaj ste pa prepustili posestvo sinu?«

»Kakih 14 let bo že. Sedem hektarov obdelovalne zemlje sem imel in 13 ha gozda, no, sin je pa še nekaj priženil. Tako so me privajali z davkom, da sem raje odnehal. Na, sem rekel, gospodari ti, ali pa bom dal v zadrugo. Ja, moram reči, da je kar dober gospodar, to mu je treba priznati. Traktor si je kupil, sedaj pa zida garažo, menda si bo omislil tudi avto...«

»Kaj pa vi?«

»No, saj mi nihče nič ne reče, da moram delati pa vseeno kar rad pobrkijam v hlevu, počedim okrog hiše. Veste, da me mlada ne bi postrani gledala. Včasih sem zaslužil še kaj s konji, traktorja pa ne znam voziti. Ljudje me imajo radi, kadar pridem v gostilno, mi dajo za dva deci, jaz jim pa pripovedujem, kako je bilo takrat v Rusiji.«

»Vi imate še enega sina, ali ne?«

»Ja, ta je pa filozof, tu gori stanuje.« Pokazal je na lesen strop skednja. »Tudi njemu sem ponujal kmetijo, pa se mi je samo smejal.

»V Rusiji je bilo kar fletno.«

Zelo je učen, toda delati noče, že nekaj let ni v nobeni službi. Pravi, da ima dovolj za življenje... No, saj tudi je samo kruh in čebulo — pa mleko včasih!

»Berete morda kakšen časopis?«

»Oja, »Kmečki glas« rad prebiram, pa »Javno tribuno« tudi, če mi jo prinesejo. Še najbolj me zanima politika. Toliko zanimivih reči se dogaja po svetu, da človek kar težko dohaja...«

»Bi sedaj hoteli imeti ponovno 20 let?«

»Ne, 20 pa ne. Vsaj 50, ravno toliko, da bi bil »frej« vojaščine...« se je veselo zasmejal stari Žerovnik in si popravil klobuk, da bi mu na sliko bolj korenjaško stal. Povedal je še, da je slikanja vajen, saj je že v reklamah nastopal, na televiziji.

84 let je res visoka številka, toda staremu Žerovniku nikakor ne pristoja... Zdi se, kot bi čas pozabil na korenjaka, ki je nekoč junčil po Rusiji, danes pa zabava ljudi s svojimi zgodbicami. Zlatko ŠETINC

MOŽ, KI NAS VARUJE

NA, TA JE PA LEPA, že 20 minut stojimo. Kaj ne mislijo nehati? Vagoni sem, vagoni tja in zopet nazaj... Zapornice pa kot bi bile prikovane na tleh. Za mano se oglasi slabokrvna fičkova hupa, na katero voznik tako besno pri-

Če ne bi pazil, bi mu polomili vse zapornice.

tiska, da ga kmalu začno posnemati še ostali sotrpini... Vsa kolona trobi, piska, benti, toda nič ne pomaga. Vagoni gor, vagoni dol in tako naprej... Končno se zapornice le dvignejo in razbesnjena kača vozil se požene čez progo. Pred čuvajnico stoji starejši možakar. Ne meni se dosti za hupanje, s katerim vozniki protestirajo zaradi dolgega čakanja, čeprav mu marsikdo požuga s pestjo, ko vozi mimo njega.

»Kar navadil sem se tega,« je malce zagrenjeno rekel Franc Česnik, mož, ki dviga in (še pogostejše) spušča zapornice na prehodu na Černetovi ulici. »Včasih se raje umaknem noter, da jih ne slišim. Pa kaj sem jaz kriv? Takoj, ko se cesti približa lokomotiva za premikanje, moram zapreti prehod, sicer bi prišlo do nesreče. Včasih imajo malo vagonov, drugič pa morajo sestaviti dolgo kompozicijo in to seveda traja precej časa.«

Najhuje je, če morajo premikati v času prometnih konic, ko se pred spuščeni zapornicami nabereta koloni prav do Titove in Celovške.

»Takrat je pa res nevzdržno... Ljudje trobijo, preklinjajo... No, zadnje čase so prenehali sestavljati vlake ob takih konicah, včasih je pa le treba.«

V čuvajnici je zabrnol zvonec. Zaporničar je stopil k ročajem za dviganje zapornic in jih začel naglo vrteti. Kar precejšen napor je, takole spustiti in dvigniti težke »rampe«, včasih tudi dvajsetkrat v eni uri. Potem je vzel v roke rdečo zastavico in se obrnil proti prihajajočemu vlaku, ki je prigrmel od Vižmarij... Potem pa zopet ročaji in čez nekaj minut še enkrat...

»Ste videli, kako se ljudje zaganjajo, čeprav vidijo, da gori rdeča luč,« je Česnik pokazal na avtomobile, ki so se v slalomu skušali prebiti pod zapornicami. »Rdeča luč vendar po-

meni, da je pot zaprta. Dobro bi bilo, če bi se miličniki večkrat pojavili tu. Od čuvajnice se ne vidi daleč po cesti in zato moram presneto paziti, da se mi kdo ne zaleti v zapornice. Ne vem, kako bi bilo, če bi imeli tu avtomatične naprave. Vse bi bilo polomljeno...«

Stopila sva pred hišico, ki ne skriva spoštljivosti starosti. Pozimj stalno tekanje iz tople sobice ven na mraz gotovo ne koristi zdravju. Verjetno je poleti bolj prijetno, takole na sončku...

»Ja, kar mislite si. Poglejte ta makadam ob čuvajnici. Samo enega avtomobila je treba, pa sem že v oblaku prahu. Saj včasih polivam z vodo, toda to ne zaleže dosti. Potem pa še ti izpušni plini... Povem vam, da se še dihati ne da... Tistim, ki trobijo tu pred zapornicami, bi privoščil vsaj en dan na mojem mestu. Gotovo bi si kmalu premislili...«

Zmotila naju je premikalna lokomotiva, ki je že brnela proti prehodu. In zopet slalom, skakanje pešcev čez vagono...

»Tisti, ki večkrat hodijo tu čez, so že pravi mojstri... Tri pa je že rešila moja piščalka... Zamišljeno stopajo čez progo, kot da je to opuščen proga... Ne vem, kje imajo ljudje glavo.«

Ko se vam bo prihodnjič prižgala rdeča luč pred zapornicami, ustavite. Pomislite na človeka, ki stoji pred čuvajnico samo zaradi vaše varnosti — pozimi na mrazu, poleti v oblaku strupenih plinov... Je mar res on kriv, če tako zavlačujemo z gradnjo podvoza?